Jaká je nejstarší výtka na adresu křesťanů? Tušíte, sestry a bratři? Během dvaceti století církevních dějin uslyšeli křesťané různé výčitky a námitky. Že prý uctívají málo bohů, pohoršovali se starověcí pohané, kteří viděli bohy a bohyně na každém rohu. Že prý uctívají hodně bohů, tvrdí muslimský Korán, který nechápe učení o jednom Bohu ve třech osobách. Že prý je církev protistátní, opakovali úředníci císařští i komunističtí. Že prý církve lpějí na majetku, nevšímají si obyčejných lidí, chovají se nevědecky a upínají se k posmrtné útěše. Atd., atd. Víte však, která výtka zazněla jako první? Která námitka předcházela všechny námitky další?

Jsou opilí! Opili se mladým vínem! Takto ohodnotili kolemjdoucí hned první veřejné vystoupení křesťanů. Stalo se o letnicích v Jeruzalémě, v den, kdy se zrodila církev. Na začátku knihy Skutků apoštolských *(2,13)* čteme o posměšku, vyvolaném podivným chováním učedníků. Hrstka příznivců nedávno popraveného Ježíše Nazaretského se snažila o překot sdělit všem okolo, že Ježíš není mrtev, že žije. Ukázalo se, že Bůh stojí za Ježíšovým učením, že láska je skutečně tím největším na světě. O překot učedníci tlumočili dobrou novinu, snažili se ji přeříkat ve všech možných jazycích. My si většinou představujeme, že hovořili plynule jako školení řečníci. Ale možná by byla přiměřenější představa, že se apoštolové ve svém svatodušním projevu zasekávali. Zadrhávali. Pokoušeli se uplatnit, co kdy z které řeči pochytili. Pracně hledali slova, tvořili nesouvislé věty, pomáhali si rukama nohama. Asi jako člověk, který má co povědět, ale slova mu nestačí a on pracně zdolává bariéru jazyka. Učedníci byli nadšeni z Ježíšova vzkříšení, byli nadšeni svatým nadšením. Byli plni Ducha svatého. Jejich proslovy nebyly uhlazené, byly živelné. Honem, honem, ať to každý ví, že Kristus vstal z mrtvých, že smrt prohrála s Boží láskou. Žádný div, že se kolemjdoucí pozastavovali nad horečnatým mluvením apoštolů.
Jsou opilí! Opili se mladým vínem!
, říkali.

Opilost jakoby vysvětlovala prazvláštní chování křesťanů. Ten nezkrotný příval slov se nezasvěcenému pozorovateli nutně jevil jako alkoholové opojení. Vždyť to známe sami – člověk, který si přihne, často mluví bez zábran. Alkohol rozvazuje jazyk. Jenže za výřečností apoštolů nestálo ani víno, ani pivo či pálenka. Jazyk jim rozvázala zkušenost s živým Bohem. Rázem měli o čem mluvit, rázem se nebáli mluvit. Měli v sobě nového Ducha. A to je veliký protiklad, když člověku jazyk rozváže alkoholický nápoj, nebo když mu jej rozváže radost ze

života. A právě o tomhle protikladu se píše v epištole Efezským. ***Neopíjejte se vínem – v tom je nezřízenost –, ale buďte plni Ducha.***
(18n)
Apoštol nemyslí na obyčejnou abstinenci, jak ji chápeme my. Ve starověku se alkohol používal nejen na hostinách, ale navíc i při náboženských obřadech. Alkohol byl nástrojem náboženského zážitku. Řecký bůh Dionýsos byl božstvem vína a radovánek. Při jeho oslavách se vínem nešetřilo. Bůh to byl oblíbený a dostával další nová přízviska, kupříkladu Bakchus, což znamená
třeštící, dovádějící
. Nevázaným slavnostem se ještě dnes občas říká bakchanálie. Pořádně se napít, zažít, co ve všedních dnech nezažiji, odskočit si pryč od běžných problémů. Utopit žal ve víně, takové bylo pravidlo. Vlastně se zas až tak moc nezměnilo. Mnozí naši současníci se drží tohoto pravidla. Touha prožít něco nevšedního se podnes řeší pomocí alkoholu. A protože lidstvo je vynalézavé, přibyly k alkoholu ještě jiné drogy. Již nejsou nástrojem náboženství jako kdysi, ale ten hlavní záměr, ten hlavní záměr je stále stejný. Na chvíli uniknout, vypadnout ze stresu, vypnout starosti a bavit se, radovat se, netrápit se. Popustit otěže sebeovládání, nadzdvihnout stavidlo nezávaznosti.

Dbejte tedy přesně na to, jak žijete, ne jako nemoudří, nýbrž jako moudří. Využívejte času, neboť tyto dny jsou zlé. *(15)* Bible dobře ví, jak těžko se žije. Snad žádná doba není lehká, každá má své problémy, každý věk má své problémy.
Tyto dny jsou zlé,
napíše apoštol a vyjádří tak běžné vnímání světa. My bychom zřejmě jen volili jiná slova. Je špatná doba, je složitá doba. Je blbá doba, lze také říci. Co si počít? Co dělat? No, nabízí se moudré řešení, nebo nemoudré řešení. Není moudré špatnou dobu jenom nějak přetrpět. Většinu času trávit zakysle a pak kdesi narychlo dohánět štěstí. Není moudré zabíjet čas. Nezúčastněně ho prožít a čekat, že ty pravé zážitky přijdou až někdy jindy, až si je vyrobím či navodím. Sestry a bratři, my nemáme jiný čas nežli ten, který právě plyne. A proto máme s časem moudře hospodařit.
Využívejte času,
je psáno. V kralickém znění
vykupujte čas.
Pořiďte si čas, udělejte si čas na to, co je důležité.
Nepromarněte čas
zbytečnostmi.
(ČEP)
Jak často slyšíme, jak často říkáme: „Nemám čas.“ Dobrá, ale čas na co? Možná nám chybí čas na úkoly, které bychom měli sobě či druhým splnit. Avšak nechybí nám čas na oslavu Pána Boha. Z něj se můžeme radovat kdykoliv, vždy je k tomu příležitost. (Vždyť i na pohřbu Bohu děkujeme za život zesnulého člověka.) Uchopme svůj čas jako příležitost od Boha být vděčný za život.

Nabízí se moudré řešení nebo nemoudré řešení jak přistupovat k těžkostem a ke zlým dnům. Vy si zvolte to moudřejší, nabádá apoštol. ***Proto nebuďte nerozumní, nýbrž chápejte, co je vůle Páně.*** *(17)* Zkou mat, co Bůh chce. Nevolit útěk, neodvracet zrak. Nevytěsňovat realitu. Nerozdělit si svět a čas na dvě části – na jednu, kdy musím konat všemožné povinnosti, a na druhou, kdy si mohu dělat, co chci. Kdy se mohu bavit, uvolnit a třeba i opít. Ne. Nežijeme ve dvou různých časech. Jeden čas nám Bůh daroval a toho se máme chopit.

Neopíjejte se vínem – v tom je nezřízenost –, ale buďte plni Ducha. Aby bylo jasno, neodmítám alkohol. Komu chutná, ať si dá. (Pokud na něm není závislý jako na droze.) Neodmítám alkohol. Ostatně křesťané s díkuvzdáním používají víno při bohoslužbách. Naše evangelická církev má dokonce ve znaku kalich – kalich na víno, kalich s vínem. Výrazněji to nelze naznačit. S vděčností přijímáme od Stvořitele i alkohol, ale nevidíme v něm lék na bolesti světa. Nespoléháme na opojný účinek vína ani na omamný účinek drogy. Jdeme na věc odjinud. První křesťané se při jeruzalémských letnicích sice pozorovatelům zdáli být opilí, ale opilí nebyli. Křesťanství totiž nevidí žádnou formu opojení, žádný únik z reálného světa, žádné zapomnění na problémy jako řešení. Už apoštol Pavel výslovně kritizoval ty, kdo se řídili heslem „jezme pijme, neboť zítra umřeme!“
(1K 15,32)
Takové ubíjení času je nerozum. Nepočítá s Pánem Bohem, nepočítá s jeho pomocí.

Opíjení se, o němž je řeč v dopise do Efezu, to opíjení není tedy pouhým výsledkem konzumace alkoholu. Není to jen opilá mysl, nýbrž opilé srdce, opilé nitro. Útěk před střízlivým pohledem. Neschopnost zvládnout těžké dny, neschopnost správně využít čas. Jako protiklad k takovéhle opilosti srdce staví epištola plnost Ducha. ***Neopíjejte se vínem – v tom je nezřízenost –, ale buďte plni Ducha.***
Právě plnost Ducha zakusili učedníci o letnicích. Rozvázal se jim jazyk a oni mluvili a mluvili. Ne bohapustě, co jim slina na jazyk přinesla. Mluvili o Božím díle, co Bůh koná v přítomném čase a co dobrého oni sami prožili, třebaže dny jsou zlé. Stejně i v evangeliu po nevídaném uzdravení hluchoněmého mluvili svědkové o sto šest, ačkoliv ještě měli mlčet. Nemohli mlčet; co zažili, bylo tak silné. Mluvit spolu, mluvit k sobě navzájem bez mlžení a vytáček, to je dar Ducha.
Buďte plni Ducha, a mluvte mezi sebou v žalmech a v hymnech a v písních duchovních, zpívejte a hrejte Pánu svým srdcem.
(18n)
Ještě před chvílí psal apoštol o zlých dnech, o moudrém nakládání s časem, o rozumovém hledání Boží vůle. Jediným krokem se však od závažných témat dostává k prozpěvování. A zase: nepomohl mu alkohol, pomohl mu Bůh svým Duchem. Od vážných témat je díky Bohu ke zpěvu jen krůček.

Mluvte mezi sebou v žalmech a v hymnech a v písních duchovních, zpívejte a hrejte Pánu svým srdcem.
Číslovka 703 uzavírá řadu písní v našem kostelním zpěvníku. A zdaleka to nejsou všechny písně, které se křesťané zpívají. Stovky písní jsou v mládežnickém zpěvníku Svítá a stovky jsou ve zpěvnících dalších církví. My víme proč zpívat. Máme co Bohu povědět, máme co povědět o Bohu druhým lidem. Berme bohatství písní jako důkaz přítomnosti Božího Ducha mezi námi, v nás. Nebojíme se světa, neboť Bůh je s námi.
Zpívejte a hrejte Pánu svým srdcem, stále děkujte za všecko,
je psáno.
A když za všecko, tak tedy i za chutné víno i za zlé dny
i za čas, který pořád ještě máme k životu.
Děkujte za všecko,
je psáno. A my děkujeme. Amen.

Marek 7,31-37 91,1-3; 610; 568; 382 Exodus 4,10-12

Kázání na 18. neděli po Trojici, 21. září 2008. Výjimečně vycházelo z překladu Františka Žilky:

Dbejte tedy přesně na to, jak žijete, ne jako nemoudří, nýbrž jako moudří. Využívejte času, neboť tyto dny jsou zlé. Proto nebuďte nerozumní, nýbrž chápejte, co je vůle Páně. Neopíjejte se vínem – v tom je nezřízenost –, ale buďte plni Ducha, a mluvte mezi sebou v žalmech a v hymnech a v písních duchovních, zpívejte a hrejte Pánu svým srdcem, stále děkujte za všecko ve jménu našeho Pána Ježíše Krista Bohu a Otci.